



فارسی

دشمنی حکومت ایران با اسرائیل از کجا سرچشمه می‌گیرد؟

شهیر شهید ثالث

روزنامه‌نگار و تحلیلگر

12 ژوئیه 2015 - 21 تیر 1394

هم‌رسانی



به‌طور سنتی با فرارسیدن روز قدس اظهارنظرها در مورد اسرائیل در ایران شدت می‌گیرد. امسال نیز از این قاعده مستثنا نبود.

اکبر هاشمی رفسنجانی روز ۱۵ تیرماه در مصاحبه با پایگاه خبری العهد وابسته به جنبش حزب الله لبنان **گفت**: "حضور اسرائیل و این دولت جعلی موقت است و این جسم که خارجی است و در پیکر یک ملت و یک کشور وارد شده است بالاخره روزی حذف می‌شود". سید حسن خمینی از این هم فراتر رفت و همان روز در همایش "فلسطین؛ نماد مقاومت" **گفت**: "یکی از اهداف اصلی انقلاب اسلامی حذف غده سرطانی اسرائیل بوده و این هدف نیاز به جهاد در همه عرصه‌ها دارد".

اهمیت این اظهارنظرها در این است که آقای هاشمی رفسنجانی رهبری جناح میانه‌رو و معتدل را در درون سیستم حکومت ایران بر عهده دارد و سید حسن خمینی نیز یکی از شخصیت‌های مطرح همین اردوگاه است. واقعیت این است که در ایران، خصومت و دشمنی با اسرائیل منحصر به جریان تندرو و افرادی از قبیل محمود احمدی‌نژاد نیست، بلکه این نحوه تفکر همه طیف‌هایی را که به نحوی سهمی در قدرت دارند در بر می‌گیرد.

سؤالی که هر ذهن کنجکاو را به خود مشغول می‌کند، این است که چه عواملی در شکل‌گیری این نگرش مؤثر بوده‌اند؟

عامل عقیدتی

یکی از آموزه‌های قرآن این است که مسلمانان در صورتی که از خانه خود رانده شوند، می‌توانند دست به مبارزه مسلحانه بزنند (سوره الحج آیات ۳۹ و ۴۰). یکی از گره‌های کور بحران فلسطین که ایران نیز به شدت بر روی آن تکیه می‌کند موضوع آوارگان فلسطینی است که از حق بازگشت محرومند. بنا به تعریف سازمان ملل، پناهندگان فلسطینی کسانی هستند که در فاصله ۱ ژوئن ۱۹۴۶ تا ۱۵ مه ۱۹۴۸ خانه و ملزومات زندگی خود را از دست دادند. طبق برآورد سازمان ملل حدود ۵ میلیون فلسطینی اینک در این شرایط به سر می‌برند.

عامل مذهبی دومی که حکومت اسلامی ایران و نیز جنبش‌های مذهبی فلسطینی را به خصومتی پایدار با اسرائیل کشانده، اشغال تمامی بیت‌المقدس و اعلام آن به عنوان پایتخت توسط اسرائیل است. اورشلیم یا بیت‌المقدس، سرزمینی است که هر یک از ادیان اسلام، مسیحیت و یهود برای آن تقدس خاصی قائلند. این مکان به دلیل وجود مسجدالاقصی که پیش از مکه قبله اول مسلمانان بوده برای مسلمانان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.



آیت الله خمینی در سال چهل و دو

عامل تاریخی

در دوران حکومت محمدرضا شاه پهلوی بر ایران، اسرائیل روابط گرم و نزدیکی با ایران برقرار کرد. این در حالی بود که شاه در پی طرح بلند پروازانه مدرنیزه کردن کشور، با محافظه‌کاران مذهبی به رهبری آیت‌الله خمینی با خشونت برخورد می‌کرد و از آنان با عنوان "ارتجاع سیاه" یاد می‌کرد.

شایعه همکاری سازمان امنیت اسرائیل، موساد، با سازمان اطلاعات و امنیت ایران، ساواک، یکی از مواردی بود که احساسات ضد اسرائیلی را در بین مخالفان شاه، از جمله در میان اسلام‌گرایان دامن می‌زد. شایعات مزبور چندان بی‌اساس نبود.

در یک گزارش سال ۱۹۷۹ **سیا** آمده است: "هدف اصلی اسرائیل از برقراری رابطه با ایران این بود که آن را به صورت متحدی حامی خود با سیاست‌های ضد عربی در آورد. موساد سال‌ها، از اواخر دهه ۱۹۵۰، به عملیات مشترک با ساواک اشتغال داشت". **اسناد دیگری از کتابخانه کنگره آمریکا** حاکی است که ساواک در سال ۱۹۵۷ زیر نظر افسران اطلاعاتی اسرائیل و آمریکا سازماندهی شد.

نزدیکی اسرائیل به ایران منجر به سخنرانی مشهور آیت‌الله خمینی در ۱۳ خرداد سال ۱۳۴۲ و سپس ناآرامی‌های ۱۵ خرداد همان سال شد. بسیاری از محققان واقعه ۱۵ خرداد ۴۲ را مقدمه انقلابی می‌دانند که ۱۵ سال بعد منجر به برچیده شدن نظام شاهنشاهی در ایران شد.

آیت‌الله خمینی در فرازی از سخنرانی خود گفت: "امروز به من اطلاع دادند که بعضی از اهل منبر را برده‌اند در سازمان امنیت و گفته‌اند شما سه چیز را کار نداشته باشید، دیگر هر چه می‌خواهید بگویید، یکی شاه را کار نداشته باشید، یکی هم اسرائیل را کار نداشته باشید، یکی هم نگویند دین در خطر است... اسرائیل نمی‌خواهد در این مملکت قرآن باشد؛ اسرائیل نمی‌خواهد در این مملکت علمای دین باشند؛ اسرائیل نمی‌خواهد در این مملکت احکام اسلام باشد. اسرائیل به دعوت عمال سیاه خود، مدرسه (فیضیه قم) را کوبید... می‌خواهد اقتصاد شما را قبضه کند؛ می‌خواهد زراعت و تجارت شما را از بین ببرد؛ می‌خواهد این مملکت دارای ثروتی نباشد، ثروت‌ها را تصاحب کند به دست عمال خود."

به این ترتیب زمانی که جمهوری اسلامی شکل گرفت، پیشاپیش بذر کینه بین دو حکومت ایران و اسرائیل کاشته شده بود.



شکست عرب‌ها در جنگ شش روزه با اسرائیل

عامل روانی - اجتماعی

از دید آیت‌الله خمینی و پیروان او که امروز در سطح رهبری کشور حضور دارند، یکی از اهداف انقلاب اسلامی که مکرراً به آن پرداخته می‌شود، احیای "عظمت و سربلندی اسلام بوده است". شکست گسترده کشورهای عربی در جنگ شش روزه ۱۹۶۷ و سرشکستگی دنیای اسلام به دلیل آن شکست تاریخی، به همراه تداوم سیاست‌های از موضع بالای اسرائیل نسبت به فلسطینی‌ها، احساسات محافظه‌کاران مذهبی، اعم از رهبران و پیروان را در جهان اسلام جریحه‌دار کرد و این وضعیت هنوز ادامه دارد. طبیعتاً ایران نیز از این قاعده مستثنا نیست با این تفاوت که چون تنها کشوری است که توسط نهاد مذهبی و اسلامی اداره می‌شود، واکنش‌های آن نسبت به رویکردهای اسرائیل علنی و شدید است.

حمایت گسترده آمریکا از اسرائیل بر شدت این خصومت می‌افزاید چرا که ایران معتقد است که آنچه به اسرائیل جسارت اعمال چنان سیاست‌هایی را می‌دهد، حمایت آمریکا است.

آمریکا به غیر از کمک‌های تسلیحاتی و مالی، در سطح بین‌المللی نیز چون سپری برای اسرائیل عمل می‌کند. به‌طور مثال بین سال‌های ۱۹۷۲ تا ۲۰۱۱ آمریکا ۴۲ بار قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل علیه اسرائیل را **وقو کرد**. از این تعداد، ۳۲ مورد آن به موضوع فلسطین اختصاص داشته که در تمام آن ۳۲ مورد آمریکا به تنهایی با قطعنامه‌ها مخالفت کرده است.

عامل سیاسی

گروهی از کارشناسان معتقدند که برجسته کردن خصومت با اسرائیل از سوی ایران دلایل سیاسی دارد. از جمله مطرح می‌کنند که تأکید بر دشمنی با اسرائیل به قصد بسیج توده‌های مذهبی و تحکیم پایگاه حکومت در میان اقشار محافظه‌کار مذهبی است که نقش عمده‌ای در ثبات حکومت دارند.

این کارشناسان هم‌چنین ادعا می‌کنند که ایران با این موضعگیری قصد دارد رهبری جهان اسلام را به دست بگیرد به نحوی که در صورت حمله نظامی آمریکا، احساسات ضد آمریکایی در منطقه اوج بگیرد و هزینه چنین حمله‌ای برای آمریکا بالا برود.

به دلایلی که پیش‌تر ذکر شد خصومت حکومت ایران با اسرائیل ریشه‌های عمیق ایدئولوژیک، تاریخی و روانی-اجتماعی دارد و موضوعی ساختگی نیست.

ثانیاً، دشمنی با اسرائیل از دلایل عمده تنش بین ایران و آمریکا است. لذا منطقی نیست که ایران با تشدید دشمنی با اسرائیل، "صرفاً" به قصد ایجاد پایگاه مردمی، خود را در معرض انواع خطر و فشار از سوی آمریکا قرار دهد.

ممکن است گفته شود که ایران از دشمنی با آمریکا هم استقبال می‌کند و بهره سیاسی می‌برد. اما این ادعا با این واقعیت که از بعد از جنگ ایران و عراق، همه رؤسای جمهور ایران، از جمله محمود احمدی‌نژاد، در پی حل اختلافات با آمریکا شده‌اند در تضاد قرار می‌گیرد. به‌طور مثال، در دوران خاتمی نامه‌ای بدون سربرگ، از طرف ایران، از طریق سفیر سوئیس تیم گولدیمن به وزارت امور خارجه آمریکا فرستاده شد. نامه مزبور پیشنهاد یک توافق جامع بین ایران و آمریکا بود که از طرف دولت جورج بوش رد شد. گزارش نیویورک تایمز اصلاحات نهائی روی نامه را جواد ظریف انجام داده بود.

انتظار نمی‌رود که تا آینده قابل پیش‌بینی دشمنی حکومت ایران نسبت به اسرائیل کاهش یابد. با این حال بسیاری از کارشناسان معتقدند که اگر جامعه بین‌المللی، به خصوص آمریکا کمک کند و صلحی عادلانه و با ثبات بین اسرائیل و فلسطین برقرار شود، از شدت حملات لفظی ایران به اسرائیل به طور قابل ملاحظه‌ای کاسته خواهد شد.

هم‌رسانی چگونه می‌توانید این مطلب را به دیگران برسانید

بالا

مطالب بیشتر از ایران



ظریف و موگرینی حصول توافق را تأیید کردند



هلیکوپتر ایرانی در خلیج فارس سقوط کرد

1 ساعت پیش



قوه قضاییه ایران، آمریکا را به پرداخت ۵۰ میلیارد دلار 'غرامت' محکوم کرد

13 ژوئیه 2015 - 22 تیر 1394

مهمترین خبرها

ظریف و موگرینی حصول توافق را تأیید کردند

رویترز به نقل از یک دیپلمات غربی می‌گوید که ایران و آژانس توافق کرده‌اند که موضوع ابعاد احتمالی نظامی را تا پایان سال میلادی جاری (اواسط دی ماه) فیصله دهند. بر اساس این گزارش، توافق مذکور شامل بازدید از سایت پارچین هم می‌شود.

38 دقیقه پیش

هلیکوپتر ایرانی در خلیج فارس سقوط کرد

1 ساعت پیش

داماد حکمتیار و هفده نفر دیگر مشاور اشرف غنی شدند

1 ساعت پیش

گزارش و تحلیل



توافق، پیش نویس توافق یا جمع بندی؛ تغییر ممکن است؟



زنبورداری در راس دولت



آرامش یکشنبه وین و تب و تاب رویدادی تاریخی



ویمبلدون کم حادثه اما با کیفیت



مشکلات زنان در شاهراه‌های بدون توالت در افغانستان



جشنواره فیلم کارلووی واری؛ از مهاجرت تا امیر نادری



زندگی جوانان در ایران؛ داستان زندگی‌تان را برای بی بی سی بفرستید

پربیننده‌ترین‌ها

- 1 ظریف و موگرینی حصول توافق را تأیید کردند
- 2 هلیکوپتر ایرانی در خلیج فارس سقوط کرد
- 3 داماد حکمتیار و هفده نفر دیگر مشاور اشرف غنی شدند
- 4 'شواهد تازه' از رویت شی پرنده ناشناس در بریتانیا در ۳۵ سال پیش
- 5 خبرهای ضد و نقیض از پایان یافتن مذاکرات هسته‌ای در وین
- 6 توافق، پیش نویس توافق یا جمع بندی؛ تغییر ممکن است؟
- 7 بامیان نامزد عضویت در 'شبکه شهرهای خلاق جهان' شد
- 8 دشمنی حکومت ایران با اسرائیل از کجا سرچشمه می‌گیرد؟
- 9 پرداخت ۵.۹ میلیون دلار غرامت به خانواده سپاهپوست جان باخته در جریان دستگیری پلیس
- 10 زنبورداری در راس دولت

صفحات سایت بی بی سی

Sport
Radio

News
Weather

درباره بی بی سی

شرایط استفاده

Cookies

سیاست حفظ حریم خصوصی

Parental Guidance

Accessibility Help

Further Information

تماس با بی بی سی

